

EUROPOS TARYBOS K O N V E N C I J A

DĖL TEISĖS SUSIPAŽINTI SU OFICIALIAIS DOKUMENTAIS

Preambulė

Europos Tarybos valstybės narės ir kitos šią Konvenciją pasirašiusios valstybės,
atsižvelgdamos į tai, kad Europos Tarybos tikslas – siekti glaudesnės jos narių vienybės
siekiant apsaugoti ir įgyvendinti idealus ir principus kaip bendrą paveldą;

turėdamos omenyje visų pirma Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 19 straipsnį,
Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6, 8 ir 10 straipsnius, Jungtinių
Tautų konvenciją dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir
teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (1998 m. birželio 25 d., Orhusas) ir
Konvenciją dėl asmenų apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu (ETS
Nr. 108);

taip pat turėdamos omenyje 1982 m. balandžio 29 d. patvirtintą Europos Tarybos
Ministrų komiteto deklaraciją dėl žodžio ir informacijos laisvės ir Ministrų komiteto
rekomendacijas valstybėms narėms Nr. R (81) 19 dėl teisės gauti valstybės institucijų turimą
informaciją, Nr. R (91) 10 dėl valstybės institucijų turimų asmens duomenų perdavimo
trečiosioms šalims, Nr. R (97) 18 dėl statistikos tikslais renkamų ir tvarkomų asmens
duomenų apsaugos, Nr. R (2000) 13 dėl Europos politikos dėl teisės naudotis archyvais ir
Rec(2002)2 dėl galimybės susipažinti su oficialiais dokumentais;

atsižvelgdamos į valdžios institucijų skaidrumo pliuralistinėje ir demokratinėje
visuomenėje svarbą,

atsižvelgdamos į tai, kad naudojantis teise susipažinti su oficialiais dokumentais:

- i) visuomenei suteikiamas informacijos šaltinis;
- ii) visuomenei padedama susidaryti nuomonę apie visuomenės ir valstybės institucijų
būklę;
- iii) skatinamas valdžios institucijų integralumas, veiksmingumas, našumas ir
atskaitomybė, taip padedant patvirtinti jų teisėtumą;

todėl atsižvelgdamos į tai, kad oficialūs dokumentai iš esmės yra vieši ir gali būti
neteikiami tik saugant kitas teises ir teisėtus interesus,

s u s i t a r ė :

I skirsnis

1 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Šioje Konvencijoje išdėstyti principai turėtų būti suprantami nepažeidžiant tų šalies
įstatymų ir kitų nuostatų bei tarptautinių sutarčių, kuriose pripažįstama platesnė teisė
susipažinti su oficialiais dokumentais.

2. Šioje Konvencijoje:

a) i) „valdžios institucija“ – tai:

- 1) vyriausybės ir administravimo institucijos nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu;
- 2) teisės aktų leidybos institucijos ir teisminės institucijos, jei jos atlieka administravimo
funkcijas pagal nacionalinę teisę;

3) fiziniai ar juridiniai asmenys, jei jie veikia turėdami administracinius įgaliojimus.

ii) kiekviena Šalis, pasirašydama ar deponuodama ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo
ar prisijungimo dokumentą, gali, pateikdama Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui

adresuotą pareiškimą, pareikšti, kad „valdžios institucijų“ apibrėžtis taip pat apima vieną ar kelis toliau išvardytus punktus, tai:

- 1) teisės aktų leidybos institucijos, kiek tai susiję su kita jų veikla;
- 2) teisminės institucijos, kiek tai susiję su jų kita veikla;
- 3) fiziniai ar juridiniai asmenys, jei jie atlieka viešąsias funkcijas ar valdo viešuosius fondus, laikantis nacionalinės teisės.

b) „oficialūs dokumentai“ – visa bet kokia forma saugoma informacija, parengta ar gaunama ir turima valdžios institucijų.

2 straipsnis

Teisė susipažinti su oficialiais dokumentais

1. Kiekviena Šalis visiems prašantiems užtikrina teisę be jokios diskriminacijos susipažinti su valdžios institucijų turimais oficialiais dokumentais.

2. Kiekviena Šalis imasi būtinų savo vidaus teisės priemonių, kad įgyvendintų šios Konvencijos nuostatas dėl teisės susipažinti su oficialiais dokumentais.

3. Tokių priemonių turi būti imamasi ne vėliau kaip šiai Konvencijai įsigaliojus tai Šaliai.

3 straipsnis

Galimi teisės susipažinti su oficialiais dokumentais apribojimai

1. Kiekviena Šalis gali apriboti teisę susipažinti su oficialiais dokumentais. Apribojimai turi būti aiškiai nustatyti įstatymuose, jie turi būti būtini demokratinėje visuomenėje ir proporcingi siekiant tikslo apsaugoti:

- a) nacionalinį saugumą, gynybą ir tarptautinius santykius;
- b) visuomenės saugumą;
- c) nusikalstamos veiklos prevenciją, tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą;
- d) drausminius tyrimus;
- e) valdžios institucijų atliekamą tikrinimą, kontrolę ir priežiūrą;
- f) privatumą ir kitus teisėtus privačius interesus;
- g) komercinius ir kitus ekonominius interesus;
- h) Šalies ekonominę, pinigų ir valiutų kursų politiką;
- i) Šalių lygybę teismo procesuose ir veiksmingą teisingumo administravimą;
- j) aplinką; arba
- k) svarstymus valdžios institucijose ar tarp jų, susijusius su klausimo nagrinėjimu.

Suinteresuotosios Šalys, pasirašydamos ar deponuodamos savo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentus, gali, pateikdamos Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotą pareiškimą, pareikšti, kad galimi apribojimai ryšių su valdančiąja karališkąja šeima arba su valstybės vadovu srityje.

2. Suteikti oficialiame dokumente esančią informaciją gali būti atsisakyta, jei ją atskleidus būtų ar greičiausiai būtų pažeisti bet kurie 1 dalyje minimi interesai, išskyrus tuos atvejus, kai atskleidžiant yra viršesnis viešasis interesas.

3. Šalys turėtų apsvarstyti, ar nereikėtų nustatyti senaties termino, kuriam pasibaigus 1 dalyje minimi apribojimai nebebūtų taikomi.

4 straipsnis

Prašymas leisti susipažinti su oficialiais dokumentais

1. Prašymo leisti susipažinti su oficialiu dokumentu pateikėjas neprivalo nurodyti priežasčių, dėl kurių nori susipažinti su oficialiu dokumentu.

2. Šalys gali suteikti prašymo pateikėjui teisę likti nežinomam, išskyrus tuos atvejus, kai

tapatybės atskleidimas yra būtinas prašymui nagrinėti.

3. Su prašymu susiję reikalavimai neturi būti didesni nei yra būtini, kad prašymą būtų galima nagrinėti.

5 straipsnis

Prašymų leisti susipažinti su oficialiais dokumentais nagrinėjimas

1. Valdžios institucija, kiek įmanoma, padeda prašymo pateikėjui identifikuoti prašomą oficialų dokumentą.

2. Prašymą leisti susipažinti su oficialiu dokumentu nagrinėja bet kuri valdžios institucija, turinti tą dokumentą. Jei valdžios institucija neturi prašomo oficialaus dokumento arba jei ji neturi įgaliojimų nagrinėti tokį prašymą, tokia valdžios institucija, jei įmanoma, nukreipia prašymą ar prašymą pateikiantį asmenį į kompetentingą valdžios instituciją.

3. Prašymai leisti susipažinti su oficialiais dokumentais nagrinėjami vienodomis sąlygomis.

4. Prašymas leisti susipažinti su oficialiu dokumentu nagrinėjamas skubiai. Sprendimas priimamas, apie jį pranešama ir jis vykdomas kuo skubiau arba per protingą, iš anksto nustatytą laikotarpį.

5. Prašymas leisti susipažinti su oficialiu dokumentu gali būti atmestas:

i) jei, nepaisant valdžios institucijos pagalbos, prašymas tebėra per daug neapibrėžtas, kad būtų galima identifikuoti oficialų dokumentą; arba

ii) jei prašymas yra akivaizdžiai neprotingas.

6. Valdžios institucija, atsisakanti leisti susipažinti su visu oficialiu dokumentu ar jo dalimi, turi nurodyti tokio atsisakymo priežastis. Prašymo pateikėjo prašymu tokia valdžios institucija turi pateikti rašytinį atsisakymo pagrindimą.

6 straipsnis

Susipažinimo su oficialiais dokumentais formos

1. Leidus susipažinti su oficialiu dokumentu, prašymo pateikėjas turi teisę pasirinkti, ar peržiūrėti originalą arba kopiją, ar gauti dokumento kopiją bet kuria jo pasirinkta galima forma ar formatu, išskyrus tuos atvejus, kai pasirinkta forma yra neprotinga.

2. Jei kuriai nors oficialiame dokumente pateiktai informacijai taikomas apribojimas, valdžios institucija vis tiek turėtų leisti susipažinti su likusia dokumento informacija. Bet kokios praleistos vietos turi būti aiškiai pažymėtos. Tačiau, jei dalinė dokumento versija yra klaidinanti ar beprasmė arba jei institucijai išduoti likusią dokumento dalį yra akivaizdžiai per didelė našta, toks dokumentas gali būti nesuteiktas.

3. Valdžios institucija gali leisti susipažinti su oficialiu dokumentu nurodydama prašymo pateikėjui lengvai pasiekiamus alternatyvius šaltinius.

7 straipsnis

Mokesčiai už susipažinimą su oficialiais dokumentais

1. Oficialių dokumentų peržiūrėjimas valdžios institucijos patalpose yra nemokamas. Tai netrukdo Šaliai nustatyti mokesčius už paslaugas, kurias tuo tikslu teikia archyvai ir muziejai.

2. Mokestis iš prašymo pateikėjo gali būti imamas už kiekvieną oficialaus dokumento kopiją; mokestis turėtų būti protingas ir neviršyti faktinių dokumento atkūrimo bei pateikimo išlaidų. Mokesčių tarifai turi būti skelbiami.

8 straipsnis

Peržiūrėjimo procedūra

1. Prašymo pateikėjas, kurio prašymas leisti susipažinti su oficialiu dokumentu aiškiai ar numanomai atmetas (iš dalies ar visas), turi teisę pasinaudoti peržiūrėjimo procedūra teisme ar kitoje nepriklausomoje ir nešališkoje įstatymų nustatytoje institucijoje.

2. Prašymo pateikėjas visada gali naudotis greita ir nebrangia peržiūrėjimo procedūra, apimančią persvarstymą valdžios institucijoje ar peržiūrėjimą pagal 1 dalį.

9 straipsnis

Papildomos priemonės

Šalys informuoja visuomenę apie jos teisę susipažinti su oficialiais dokumentais ir apie tai, kaip tokia teise naudotis. Šalys taip pat imasi tinkamų priemonių, kad:

- a) šviestų valdžios institucijas apie jų pareigas ir įsipareigojimus tokios teisės įgyvendinimo atžvilgiu;
- b) teiktų informaciją apie dalykus ir veiklą, už kuriuos jos atsakingos;
- c) veiksmingai tvarkytų savo dokumentus, kad šie būtų lengvai prieinami; ir
- d) taikytų aiškias ir nustatytas savo dokumentų saugojimo ir naikinimo taisykles.

10 straipsnis

Dokumentai, kurie viešai paskelbiami valdžios institucijų iniciatyva

Savo iniciatyva arba prireikus valdžios institucija imasi būtinų priemonių, kad jos turimi oficialūs dokumentai būtų paskelbti viešai, siekiant skatinti viešojo administravimo skaidrumą ir veiksmingumą, bei ragina visuomenę informuotai dalyvauti sprendžiant bendro intereso klausimus.

II skirsnis

11 straipsnis

Specialistų, susijusių su teise susipažinti su oficialiais dokumentais, grupė

1. Specialistų, susijusių su teise susipažinti su oficialiais dokumentais, grupė renkasi bent kartą per metus stebėti, kaip Šalys įgyvendina šią Konvenciją, būtent:

- a) rengia Šalių įstatymuose ir praktikoje taikomų priemonių, kuriomis siekiama įgyvendinti šioje Konvencijoje išdėstytas nuostatas, pakankamumo ataskaitas;
- b) i) reiškia nuomones bet kuriais klausimais, susijusiais su šios Konvencijos taikymu;
- ii) teikia pasiūlymus, kaip palengvinti ar pagerinti veiksmingą šios Konvencijos taikymą ir įgyvendinimą, įskaitant bet kokių problemų iškėlimą;
- iii) keičiasi informacija ir rengia svarbių teisinių, politikos ar technologinių pokyčių ataskaitas;
- iv) teikia pasiūlymus Šalių konsultavimosi grupei dėl šios Konvencijos keitimo;
- v) pareiškia savo nuomonę dėl bet kurio pasiūlymo, susijusio su šios Konvencijos keitimu, padarytu pagal 19 straipsnį.

2. Specialistų grupė gali paprašyti pilietinės visuomenės pateikti informacijos ir nuomonę.

3. Specialistų grupę sudaro bent dešimt, bet ne daugiau kaip penkiolika narių. Narius iš ekspertų sąrašo Šalių konsultavimosi grupė renka ketverių metų laikotarpiui, kuris vieną kartą gali būti pratęstas; kiekviena Šalis siūlo du ekspertus. Jie renkami iš geriausių vardą turinčių asmenų, pripažintų dėl savo kompetencijos teisės susipažinti su oficialiais dokumentais srityje. Iš kiekvienos Šalies pasiūlyto sąrašo gali būti išrenkamas tik vienas narys.

4. Specialistų grupės nariai, atlikdami savo funkcijas, veikia pagal savo atskirus

įgaliojimus, yra nepriklausomi ir nešališki ir negauna jokių nurodymų iš vyriausybių.

5. Specialistų grupės narių atrankos procedūrą per metus nuo šios Konvencijos įsigaliojimo nustato Ministrų komitetas, pasikonsultavęs su šios Konvencijos Šalimis ir gavęs jų vienbalsį pritarimą. Specialistų grupė patvirtina savo darbo taisykles.

12 straipsnis

Šalių konsultavimosi grupė

1. Šalių konsultavimosi grupę sudaro po vieną Šalių atstovą.
2. Šalių konsultavimosi grupė renkasi siekdama:
 - a) apsvarstyti Specialistų grupės ataskaitas, nuomones ir pasiūlymus;
 - b) teikti Šalims pasiūlymus ir rekomendacijas;
 - c) teikti pasiūlymus dėl šios Konvencijos keitimo pagal 19 straipsnį;
 - d) pareikšti savo nuomonę dėl bet kurio pasiūlymo keisti šią Konvenciją pagal 19 straipsnį.

3. Šalių konsultavimosi grupę šaukia Europos Tarybos Generalinis Sekretorius per metus nuo šios Konvencijos įsigaliojimo, siekiant išrinkti Specialistų grupės narius. Vėliau ši grupė renkasi bent kartą per ketverius metus ir bet kuriuo atveju, kai ją sušaukti prašo dauguma Šalių, Ministrų komitetas ar Europos Tarybos Generalinis Sekretorius. Šalių konsultavimosi grupė patvirtina savo darbo taisykles.

4. Po kiekvieno posėdžio Šalių konsultavimosi grupė pateikia Ministrų komitetui veiklos ataskaitą.

13 straipsnis

Sekretoriatas

Šalių konsultavimosi grupei ir Specialistų grupei atlikti savo funkcijas pagal šį skirsnį padeda Europos Tarybos sekretoriatas.

14 straipsnis

Ataskaitos

1. Per metus nuo šios Konvencijos įsigaliojimo Susitariančiajai Šaliai šioji nusiunčia Specialistų grupei ataskaitą, kurioje pateikiama visa informacija apie įstatymų ir kitas priemones, kurių imtasi siekiant įgyvendinti šios Konvencijos nuostatas.

2. Vėliau kiekviena Šalis prieš kiekvieną Šalių konsultavimosi grupės posėdį siunčia Specialistų grupei atnaujintą 1 dalyje minimą informaciją.

3. Kiekviena Šalis taip pat siunčia bet kokią informaciją, reikalingą Specialistų grupės užduotims vykdyti.

15 straipsnis

Skelbimas

Specialistų grupei Šalių pateiktos ataskaitos, Specialistų grupės ataskaitos, pasiūlymai ir nuomonės ir Šalių konsultavimosi grupės veiklos ataskaitos skelbiamos viešai.

III skirsnis

16 straipsnis

Konvencijos pasirašymas ir įsigaliojimas

1. Šią Konvenciją gali pasirašyti Europos Tarybos valstybės narės.
2. Ši Konvencija turi būti ratifikuojama, priimama arba patvirtinama. Ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo dokumentai deponuojami Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui.
3. Ši Konvencija įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai dešimt Europos Tarybos valstybių narių yra pagal 2 dalies nuostatas pareiškusios apie savo sutikimą būti saistomos Konvencijos.
4. Kiekvienai šią Konvenciją pasirašiusiai valstybei, vėliau pareiškusiai apie savo sutikimą būti saistoma Konvencijos, Konvencija įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai ji pagal 2 dalį pareiškia apie savo sutikimą būti saistoma Konvencijos.

17 straipsnis

Prisijungimas prie šios Konvencijos

1. Šiai Konvencijai įsigaliojus, Europos Tarybos Ministrų komitetas, pasikonsultavęs su šios Konvencijos Šalimis ir gavęs jų vienbalsį sutikimą, gali pakviesti bet kurią valstybę, kuri nėra Europos Tarybos narė, arba tarptautinę organizaciją prisijungti prie šios Konvencijos. Sprendimas priimamas Europos Tarybos statuto 20 straipsnio d punkte nustatyta balsų dauguma ir Šalių, turinčių teisę būti Ministrų komiteto narėmis, atstovų vieningai priimtu nutarimu.
2. Prie Konvencijos pagal 1 straipsnį prisijungiančiai valstybei arba tarptautinei organizacijai ši Konvencija įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui deponuojamas prisijungimo dokumentas.

18 straipsnis

Teritorinis taikymas

1. Kiekviena Šalis, pasirašydama arba deponuodama savo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentą, gali nurodyti teritoriją ar teritorijas, kurioms ši Konvencija taikoma.
2. Bet kuri Šalis bet kada vėliau Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu pareiškimu gali išplėsti šios Konvencijos taikymą bet kuriai kitai pareiškime nurodytai teritorijai, už kurios tarptautinius ryšius ji atsakinga. Tokiai teritorijai Konvencija įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna tokį pareiškimą.
3. Kiekvienas pareiškimas pagal šio straipsnio dvi pirmesnes dalis dėl kiekvienos jame nurodytos teritorijos Generaliniam Sekretoriui adresuotu pranešimu gali būti atšauktas. Toks atšaukimas įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna tokį pranešimą.

19 straipsnis

Konvencijos pakeitimai

1. Šios Konvencijos pakeitimus gali siūlyti bet kuri Šalis, Europos Tarybos Ministrų komitetas, Specialistų grupė arba Šalių konsultavimosi grupė.

2. Siūlomus pakeitimus Europos Tarybos Generalinis Sekretorius perduoda Šalims.
3. Bet kurie pakeitimai perduodami Šalių konsultavimosi grupei, kuri, pasikonsultavusi su Specialistų grupe, savo nuomonę dėl siūlomų pakeitimų perduoda Ministrų komitetui.
4. Ministrų komitetas svarsto siūlomą pakeitimą ir bet kurią Šalių konsultavimosi grupės pateiktą nuomonę ir gali patvirtinti pakeitimą.
5. Ministrų komiteto patvirtinto pakeitimo tekstas pagal 4 dalį siunčiamas priimti Šalims.
6. Pagal 4 dalį patvirtintas pakeitimas įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus mėnesiui nuo tos dienos, kurią Šalys informavo Generalinį Sekretorių apie tai, kad priėmė pakeitimą.

20 straipsnis

Pareiškimai

Bet kuri Šalis, pasirašydama ar deponuodama ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentą, gali pateikti vieną ar kelis pareiškimus, numatytus 1 straipsnio 2 dalyje, 3 straipsnio 1 dalyje ir 18 straipsnyje. Šalis praneša apie bet kokią tokios informacijos pasikeitimą Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui.

21 straipsnis

Denonsavimas

1. Bet kuri Šalis Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu pranešimu gali bet kuriuo metu denonsuoti šią Konvenciją.

Toks denonsavimas įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus šešiams mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna tokį pranešimą.

22 straipsnis

Pranešimai

Europos Tarybos Generalinis Sekretorius praneša Europos Tarybos valstybėms narėms ir bet kuriai valstybei ir tarptautinei organizacijai, kuri prisijungė ar pakviesta prisijungti prie šios Konvencijos, apie:

- a) kiekvieną pasirašymą;
- b) kiekvieno ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumento deponavimą;
- c) kiekvieną šios Konvencijos įsigaliojimo pagal 16 ir 17 straipsnius datą;
- d) kiekvieną su šia Konvencija susijusį pareiškimą pagal 1 straipsnio 2 dalį, 3 straipsnio 1 dalį ir 18 straipsnį;
- e) kiekvieną su šia Konvencija susijusį aktą, pranešimą ar komunikatą.

Tai patvirtindami, toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys pasirašė šią Konvenciją.

Priimta 2009 m. birželio 18 d. Trumsėje anglų ir prancūzų kalbomis vienu egzemplioriumi, kuris deponuojamas Europos Tarybos archyvuose. Abu tekstai yra autentiški. Europos Tarybos Generalinis Sekretorius patvirtintas kopijas nusiunčia kiekvienai Europos Tarybos valstybei narei ir kiekvienai prie šios Konvencijos prisijungti pakviestai valstybei ir tarptautinei organizacijai.
